

A bírói engedélyhez kötött leplezett eszköz és a titkos információgyűjtés eredményének felhasználása

STEINER Gábor¹

A bírói engedélyhez kötött leplezett eszközök eredményességéhez nem elegendő önmagában azok végrehajtása során a relevánsnak tartott információk beszerzése, hanem szükséges az is, hogy az alkalmazásukra az eljárási törvényben meghatározott feltételeknek megfelelően kerüljön sor. Ennek nem megfelelő teljesítése azt eredményezheti, hogy az egyébként terhelő bizonyítékok az adott ügyben vagy adott terheltekkel szemben később nem használhatók fel. Jelen dolgozatomban azt mutatom be, hogy melyek azok a – jelenleg hatályos, illetve korábban hatályban volt – követelmények, amelyekre ennek során feltétlenül figyelni szükséges.

Kulcsszavak: leplezett eszközök, titkos adatszerzés, titkos információgyűjtés, bírói engedély, eredmény, felhasználás, bíróság, határidő

1. Bevezetés

A titkos eszközök alkalmazása minden ország büntetőjogában az a fajta bizonyítási eszköz, amely leginkább korlátozza az egyes emberi jogokat. Magyarországon mind az Alaptörvény, mind pedig a hazánk által elfogadott nemzetközi egyezmények szigorú korlátokat határoznak meg azzal kapcsolatban, hogy ezen eszközök alkalmazása során az emberi jogok a lehető legkisebb mértékben – de értelemszerűen valamennyire mégis elengedhetetlenül – sérüljenek.

Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése kifejezetten előírja, hogy:

„Az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.”

¹ Dr. Steiner Gábor, Fővárosi Törvényszék, bíró.
Gábor Steiner, Metropolitan Court of Budapest, Judge. E-mail: steinergabor@birosag.hu

Mint ahogyan az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett, az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában 1950. november 4-én kihirdetett Egyezmény 8. cikk 1. és 2. pontja, amely szerint:

„Mindenkinek joga van arra, hogy magán- és családi életét, lakását és levelezését tiszteletben tartsák. E jog gyakorlásába hatóság csak a törvényben meghatározott, olyan esetekben avatkozhat be, amikor az egy demokratikus társadalomban a nemzetbiztonság, a közbiztonság vagy az ország gazdasági jóléte érdekében, zavargás vagy bűncselekmény megelőzése, a közegészség vagy az erkölcsök védelme, avagy mások jogainak és szabadságainak védelme érdekében szükséges.”

Ezen túlmenően azonban különös jelentőséget ad e témának az is, hogy még ha tiszteletben tartják is a hatóságok az eljárásuk során az alapvető jogokat, és még ha a titkos eszközök által olyan információt is szereznek be, amely alkalmas lehet a bűncselekmény bizonyítására, még abban az esetben is számtalan módon elbukhat a megszerzett adatok felhasználhatósága. Nem elég ugyanis a titkos eszközöket a jogszabályoknak megfelelően alkalmazni, ugyanolyan fontos az is, hogy a nyomozó hatóságok a felhasználásuk érdekében is a jogszabályok szerint járjanak el, mivel egyetlen eljárási hiba vagy mulasztás tönkre tehet egy egész operatív akciót.

A jelen dolgozat pedig épp arról szól, hogy melyek is azok a jogalkalmazási hibák, amelyek által veszélybe kerülhet a titkos eszközök alkalmazása során nyert adatok felhasználhatósága, illetve hogy a titkos eszközök (az információgyűjtés és az adatszerezés) az elmúlt csaknem két évtizedben milyen lényegi változásokon mentek keresztül – a bírói jogalkalmazás tükrében.

2. A „titkos eszközök” kezdeti alkalmazása

Heltai Gáspárnak az inkvizíció módszereiről 1570-ben megjelent munkájában már olvashatunk – napjaink terminológiájával élve – a titkos lehallgatásról vagy a fedett nyomozó alkalmazásáról, akit „a kárpit alá bütattnak”, hogy a delikvensnek

„minden beszédit meghallja, de szegény nem láthatja a beáruló szolgát [...] Annakutána egynyihány nap múlva az áruló szolgákban bocsátanak alattomban utána, kik mindenképpen megkémlik szegényt, mit csinál, hol jár, kikkel nyáskodik és beszél. Olyant is bocsátanak melléje, ki nagy barátságos szüvet tettet előtte, mulat véle, sorál és morál véle és mindenképpen beszédre fogja [...] És valamit hall tőle, azt alattomba mind hírré adja az Vadászoknak.”²

² Heltai Gáspár: *Háló. Válogatás Heltai Gáspár műveiből*. Budapest, Magvető, 1979. 144–145. Tóth Mihály: Néhány időszzerű garanciális kérdés a titkos nyomozati (felderítési) eszközök eredményének felhasználása köréből. *Büntetőjogi Szemle*, (2016), 1–2. 92.

Magyarországon a rendszerváltozást megelőzően a magánszférát érintő titkos technikai eszközökről és módszerek alkalmazásáról nem nyilvános jogszabályok rendelkeztek. Például 1975-ben megszületett a titkos 6000/1975. (VI. 2.) minisztertanácsi határozat, amely a Belügyminisztérium állambiztonsági főcsoportfőnökségének feladatként határozta meg „az ellenséges elemek tevékenységével szembeni védekezés” keretében „jogszabályban meghatározott eszközök és módszerek alkalmazását”. E jogszabály a Minisztertanács elnökhelyettesének 1/1975. számú utasítása volt, amelynek 2. pontja említést tett „rejtett operatív technikai lehallgatásról” és „postai küldemények titkos ellenőrzéséről”. A részletes szabályozás több mint száz, titkos ügykezelés előírásai szerint készült és használt parancs, utasítás, módszertani útmutató feladata volt a rendőrségen, a határőrségnél és az ügyészségen, olvasható Tóth Mihálynak az ezzel kapcsolatban készült – fent már idézett – tanulmányában.³

Nyilvános és megismerhető forrásban elsőként a különleges titkosszolgálati eszközök és módszerek engedélyezésének átmeneti szabályozásáról szóló 1990. évi X. törvényben jelentek meg a titkos információgyűjtésre vonatkozó rendelkezések. E szabályozás szerint az igazságügy-miniszter adhatott engedélyt „a technikai adatgyűjtésre, a postai küldemények ellenőrzésére és a magánlakásba történő titkos behatolás alkalmazására”.⁴ A későbbiek során pedig a rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. számú törvény, majd pedig a nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló 1995. évi CXXV. törvény voltak azok, amelyek megteremtették a titkos eszközök alkalmazásához a nyilvános és mindenki számára megismerhető, törvényi kereteket.

A korábbi büntetőeljárás törvény különbséget tett titkos információgyűjtés, illetőleg titkos adatszerzés között, amely utóbbi kategória helyébe 2018 júliusától a leplezett eszközök léptek. A következőkben az előző és a jelenlegi szabályozás eltéréseinek bemutatására teszek kísérletet.

3. A titkos információgyűjtés eredményének felhasználásával kapcsolatos törvényi szabályozás a korábban hatályos büntetőeljárás törvényben (1998. évi XIX. törvény 206/A. §)

A legnagyobb problémát az elmúlt évtizedekben egyértelműen a titkos információgyűjtés eredményének felhasználása jelentette, amely vonatkozásában az új büntetőeljárás törvény, a hatályos 2017. évi XC. törvény 258. §, 259. §, 260. §-a végre pontos kereteket szabnak meg. Ám a korábbi eljárás törvény, az 1998. évi XIX. törvény e körben még sokkal általánosabb szabályozást tartalmazott, különösen a leginkább gyakran felmerülő jogalkalmazási probléma, a *feljelentési kötelezettség* tekintetében megállapított törvényi határidő vonatkozásában.

³ Tóth (2016): i. m. 92.

⁴ Novák Zsófia – Nagy Ákos: A titkos információgyűjtés és adatszerzés eredményének felhasználása a büntetőeljárásban. *Belügyi Szemle*, 64. (2016), 10. 102–124.

Az 1998. évi XIX. törvény 206/A. § a titkos információgyűjtés eredményének felhasználása tekintetében a feljelentési kötelezettség határidejére 2006. július 1. és 2011. február 28. napja között, majd 2011. március 1. és 2013. december 31. napja között, végül pedig 2014. január 1. és 2018. június 30. napja között egymástól legalábbis részben eltérő szabályokat alkalmazott.

A 2006. július 1. napjától hatályban volt szabályozás szerint a bűnüldözési célból folytatott bírói engedélyhez kötött titkos információgyűjtés eredménye – a bizonyítási kívánt bűncselekmény tekintetében a titkos adatszerzés engedélyezésének törvényben meghatározott feltételeinek fennállása esetén – a büntetőeljáráshoz csak akkor volt felhasználható, hogy ha a büntetőeljáráshoz felhasználni kívánt információ megszerzését követően a titkos információgyűjtést végző szerv a feljelentési kötelezettségének haladéktalanul eleget tett.

Ez a törvényi feltétel 2011. március 1. napját követően akként módosult, hogy onnantól a felhasználásra akkor nyílt lehetőség, hogy ha a titkos információgyűjtés engedélyezését kérő szerv a büntetőeljáráshoz felhasználni kívánt információ megszerzését követően a nyomozást haladéktalanul elrendelte, vagy a feljelentési kötelezettségének haladéktalanul eleget tett.

Később pedig, 2014. január 1. napjától a büntetőeljárási törvény a „haladéktalanság” kitételét a „nyombaniság” kitételével váltotta fel, amikor is rögzítette, hogy a felhasználás feltételévé az vált, hogy ha a titkos információgyűjtés engedélyezését kérő szerv a büntetőeljáráshoz felhasználni kívánt információ megszerzését követően a nyomozást – a büntetőeljárás megindításának valamennyi, a törvényben meghatározott feltétele megállapításakor – nyomban elrendelte, vagy a feljelentési kötelezettségének nyomban eleget tett.

Az idézett jogszabályhelyekből tehát jól kitűnik, hogy az 1998. évi XIX. törvény 206/A. §-a ugyan rögzítette előbb a „haladéktalanság”, majd pedig a „nyombaniság” követelményét a feljelentési kötelezettség vonatkozásában, azonban ennek pontos értelmezésével adós maradt.

Így a korábbi szabályozás lényegében kizárólag a 74/2009. BK véleményre támaszkodhatott, amely a feljelentés „haladéktalansága”, illetve – későbbi terminológia szerint – „nyombanisága” értelmezéséhez kapcsolódó probléma forrásaként utalt arra, hogy a törvény pontosabban nem határozza meg azt, hogy mit, mely időtartamot kell a feljelentési kötelezettség teljesítésének „haladéktalanságán” érteni. Erre az ügyek eltérő jellege, bonyolultsága, az adatmennyiség változó terjedelme miatt – a BK vélemény megállapítása szerint – minden esetre érvényes, egzakt meghatározás nem tehető, legfeljebb azok a szempontok voltak rögzíthetők, amelyek figyelembevételével a bíró – a bizonyítékként felhasználhatóság lehetőségéről elsőként döntő nyomozási bíró [1998. évi XIX. törvény 207. § (2) bekezdés b) pont], majd később a perbíró – jogilag állást foglalhatott a „haladéktalanság” követelményének megtartottsága kérdésében.

A BK vélemény ezzel kapcsolatosan azt rögzítette, utalva a problémának a kiindulópontjára, hogy a lehallgatásokat végrehajtó Nemzetbiztonsági Szakszolgálat

rendszerint nagy mennyiségű információt tartalmazó anyagot ad át a titkos információgyűjtést végző szervnek, amely adathalmazban az információgyűjtés célja szempontjából érdektelen vagy az ügyben nem érintett személyre vonatkozó adatok is szerepelnek, amelyeket ki kell szűrni és meg kell semmisíteni. Ez pedig értelemszerűen bizonyos időt vesz igénybe. A „haladéktalanság” tehát – a BK vélemény szerint – nem értelmezhető úgy, hogy a még szüretlen adatok átadásának napján eleget kell tenni a feljelentésnek. A titkos információgyűjtést szabályozó ágazati jogszabályok (Nbtv., Rtv. stb.) ekkor nem szabtak arra határidőt, hogy az érdektelen adatok kiszűrését mennyi idő alatt kell elvégezni. Az 1998. évi XIX. törvény viszont, ugyan a titkos adatszerzés tekintetében, az érdektelen adatok kiszűrésére és megsemmisítésére nyolcnapos határidőt engedett.⁵ Indokolt volt tehát – a BK vélemény megállapítása szerint – a „haladéktalanságnak” olyan értelmet tulajdonítani, hogy az 1998. évi XIX. törvény Be. 206/A. § (1) és (4) bekezdéseinek alkalmazási körében ez a követelmény még nem sérül akkor, amennyiben a feljelentési kötelezettségének az információgyűjtést végző szerv az adatok megszerzést követő *nyolc napon belül nem tesz eleget*.

Ez a „gumiszabály” számos értelmezési probléma forrása volt, akár az ügyészség és a bíróság, de éppen ugyanígy a korábbi nyomozási bírói határozatok, illetve a perbírói álláspont között. Mindezt az is bizonyítja, hogy a jogirodalomban a kollégiumi vélemény fenti megállapítása (misperint nyolc napnak az eltelte még nem jelent jogsértést) gyakorlati kritikájaként az akkori büntetőeljárás törvény kommentárjában rögzítették azon – jogalkalmazói – álláspontot, amely szerint:

„A feljelentési kötelezettség [és pontosan ugyanígy a nyomozása elrendelése] teljesítésének késedelve esetén annak oka nem vizsgálható és közömbös is, figyelemmel arra is, hogy a törvény a feljelentést az adatok megszerzését követően határozza meg, azaz az adatok vizsgálata, kiértékelése, vagy elemzése nem hátráltathatja e kötelezettséget.”⁶

mint ahogyan a jogelmélet is kritikával illette a Kúria jogszabály-értelmezését, kiemelve azt, hogy: „Nem látszik szerencsésnek, hogy a Kúria adott kérdésekben eltérő nyelvtani értelmet tulajdonít egyébként egyértelműnek tűnő kifejezéseknek”, hiszen „a Magyar nyelv értelmező szótára szerint a haladéktalan szó jelentése késedelmet nem tűrő, idővesztéség, halogatás nélkül, azonnal elvégző, teljesítendő” cselekedetet jelent – szemben a Kúria álláspontjával –, éppen ezért „nagy téttel járó, alapvető törvényességi kérdésben annál mégis több várható el, hogy 8 nap még nem jelent jogsértést”, még akkor is, ha nehéz erre határidőt megállapítani.⁷

⁵ 1998. évi XIX. törvény 204. § (4) bek.

⁶ Bodor Tibor et al.: *Nagykommentár a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvényhez*. Budapest, Wolters Kluwer, 2012.

⁷ Tóth (2016): i. m. 94.

Tételes szabályozás hiányában az adott bíróságok feladata maradt annak megítélése, hogy sérült-e a haladéktalanság követelménye. E jogalkalmazói értelmezéssel elve a Debreceni Ítéltábla például a Bf.I.628/2013/22. számú határozatában azt állapította meg, hogy:

„A több mint három hónapos késedelem a feljelentési kötelezettség teljesítésében az ítéltábla álláspontja szerint nem értékelhető akként, hogy a haladéktalanság elve sérelmet nem szenvedett, erre tekintettel a titkos információgyűjtés anyaga bizonyítékként e körben nem használható fel”.

A Debreceni Ítéltábla a fenti határozatában kifejtette, hogy nem értett egyet az elsőfokú bíróságnak azon okfejtésével, hogy ahol a feljelentés a titkos információgyűjtés tartamának lejárta előtt megtörtént, a haladéktalanság elve sem sérült. Az ügy másodrendű vádlottjára vonatkozó és terhelő bizonyítékként felhasználni kívánt információkat 2007. augusztus 1. és augusztus 14. napja között rögzítették, a feljelentés időpontja pedig 2007. november 19. napja volt. A 74/2009. BK vélemény 3/b) pontja rögzítette: a törvény pontosabban nem határozta meg, hogy mit, mely időtartamot kell a feljelentési kötelezettség teljesítésének „haladéktalanságán” érteni. Erre az ügyek eltérő jellege, bonyolultsága, az adatmennyiség változó terjedelme miatt minden esetre érvényes egzakt meghatározás nem volt tehető, legfeljebb azok a szempontok voltak rögzíthetők, amelyek figyelembevételével a bíró – a bizonyítékként felhasználhatóság lehetőségéről elsőként dönteni hivatott nyomozási bíró, illetőleg majdan a perbíró – állást foglalhatott a „haladéktalanság” követelményének megtartottsága kérdésében. Indokolt volt tehát a haladéktalanságnak olyan értelmet tulajdonítani, hogy az 1998. évi XIX. törvény 206/A. § (1) és (4) bekezdéseinek alkalmazási körében ez a követelmény még nem sérült akkor, hogy ha feljelentési kötelezettségének az információgyűjtést végző szerv az adatok megszerzését követő nyolc napon belül nem tett eleget. A több mint három hónapos késedelem azonban itt a feljelentési kötelezettség teljesítésében az ítéltábla álláspontja szerint nem volt értékelhető akként, hogy a haladéktalanság elve sérelmet nem szenvedett volna. A jelentős késedelmet a nyomozó hatóság részéről – az ítéltábla álláspontja szerint – vélhetően az indokolta, hogy a feltételezett „maradék” 200 ezer forint átadása is dokumentálásra kerülhessen.

Más oldalról közelítette meg a kérdést – a Debreceni Ítéltábla álláspontjától részben eltérő következtetésre jutva – a Fővárosi Ítéltábla a 3.Bf.43/2017/37. számú másodfokú ítéletében. E határozatában az ítéltábla a feljelentés megtételének haladéktalansága kapcsán utalt arra, hogy a Kúria a Bhar.III.371/2013. számú BH.2014.3.97. számon közzétett határozatában kifejtette már, hogy a titkos információgyűjtés eredményének felhasználásánál a feljelentési kötelezettség megtételének haladéktalansága nem pusztán az engedélyben megjelölt határidő lejárta és a feljelentés teljesítése közötti időtartam alapján, hanem az információ mennyiségi, tartalmi megismerésének, feldolgozásának bonyolultsága figyelembevételével ítélandó meg.

Az adott – egyébként vesztegetési tárgyú – ügyben a másodfokú bíróság hangsúlyozta, hogy az elsőfokú bíróság meghatározó jelentőséget tulajdonított a törvényben hivatkozott nyolcnapos határidőnek. Ennek során pedig tévesen arra az álláspontra helyezkedett, hogy ez egyben azt is jelenti, hogy a lehallgatást végzőnek folyamatában is figyelemmel kell kísérnie a beszerzett anyagot, hogy a törvényi kötelezettségének eleget tegyen. Ezzel szemben az akkori büntetőeljárás törvény nem írt elő folyamatos ellenőrzést, elemzést a beszerzett anyagokkal kapcsolatban, hanem az irreleváns adatok megsemmisítésének határidejét a titkos információgyűjtés befejezéséhez kötötte. A nyolcnapos határidő az irreleváns adatok megsemmisítésére és nem arra vonatkozott, hogy egy különösen bonyolult ügyben kellene a beszerzett információt megsemmisíteni még az előtt, hogy az összefüggő vizsgálatra sor kerülhessen és meg lehetne ítélni annak releváns, vagy irreleváns voltát. Így tehát tévedett az elsőfokú bíróság akkor, amikor nem tartalmi, hanem mennyiségi alapon közelítette meg a „haladéktalanság” valódi értelmét. A büntetőeljárás törvény nem véletlenül nem fogalmazott meg rá egzakt határidőt, mert az nem is lett volna lehetséges, mivel a feljelentés megtételéhez igen alapos és körültekintő mérlegelő, értékelő tevékenységre van mindig előzetesen szükség.

A konkrét vádbeli ügyben hosszú időn keresztül került sor információgyűjtésre az azzal érintett vádlottakkal szemben. Igen jelentős mennyiségű anyag várt feldolgozásra, értékelésre, és egy szükségszerűen többszereplős, bonyolult konspiratív elemekkel átszőtt bűncselekmény (vesztegetés) összefüggéseinek kielemezésére kellett hogy sor kerüljön. Az elsőfokú bíróság is kifejtette ítéletében, hogy a vádlottak között folyt telefonlehallgatások alapján önmagukban a lehallgatások nem képeztek olyan anyagot, amelynek alapján az egyes bűncselekmények kétséget kizáróan megállapíthatók lehettek volna, ugyanis a lehallgatott telefonbeszélgetések e vonatkozásban egyértelmű adatot nem tartalmaztak. Az elsőfokú ítéletben megjelölt titkos információgyűjtés határidejének lejárt és a vádhatóság által a vádirat benyújtását követően csatolt feljelentés időpontja között eltelt időtartam tehát önmagában az ítéletábra szerint nem volt tekinthető olyan mértékűnek, amely a haladéktalanság követelményét megsértette volna és ne felelt volna meg a Legfelsőbb Bíróság Bk.74/2009. számú véleményében kifejtetteknek.

Az adott példa kapcsán utalni kell – mint az információk beszerzésének korlátalanságát kizáró rendelkezésre – a 15/1991. (IV.13.) AB határozatra is, amelynek értelmében az információs önrendelkezési jog gyakorlásának feltétele, egyben legfontosabb garanciája a célhoz kötöttség. A célhoz kötöttség elvéből következik, hogy meghatározott cél nélküli „készletre gyűjtés”, előre nem meghatározott jövőbeni felhasználásra való adatgyűjtés alkotmányellenes.

Érdeemes e körben (a feljelentési határidő kapcsolódása okán) hivatkozni még a BH2012.186. számú bírósági határozatra, amelynek értelmében a jogerős ügydöntő határozat felülvizsgálata – függetlenül a hivatkozás alaposságától vagy alaptalanságától – kizárt abból az okból, hogy a titkos információgyűjtés anyagát a büntetőeljárásban bizonyítékként felhasználták, jöllehet ennek az intézkedésnek az engedélyezését

kérő szerv a kívánt információ megszerzését követően nem tett eleget haladéktalanul a feljelentési (nyomozáselrendelési) köteletségének. Az ugyanis, hogy a terhelt telefonbeszélgetéseinek lehallgatásán alapuló feljelentési kötelezettségének a rendvédelmi hatóság haladéktalanul eleget tett-e, és így a lehallgatás eredménye bizonyítékként értékelhető volt-e, nem anyagi, hanem eljárásjogi kérdés. Az esetlegesen törvénysértő módon beszerzett bizonyíték figyelembevétele, illetőleg annak kirekeszthetősége nem a bűnösségre vont jogi következtetést vagy a bűncselekmény minősítésének törvényességét érinti, nem anyagi jogszabálysértés, hanem a tényállás megalapozottságának támadása. Eljárási okból azonban felülvizsgálatnak – az akkori szabályok szerint – csak a Be. 416. § (1) bekezdés *c)* és *d)* pontjában megjelölt okokból volt helye; azaz a *c)* pontban felsorolt és feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértés esetén, illetve akkor, ha a fellebbviteli bíróság megsértette a súlyosítási tilalmat. Azaz a tényállás esetleges megalapozatlansága sem lehet felülvizsgálat tárgya. Felülvizsgálati eljárásban tehát nem lehetett azt sérelmezni, hogy a feljelentési határidőt nem tartották be.

Mindez egybevág a BH2008.264. számú bírósági határozatban megfogalmazott állásponttal, amely szerint nem abszolút, hanem relatív eljárási szabálysértés, ha a bíróság a tényállás megállapításánál törvényben kizárt bizonyítékokat is elfogadott. Amennyiben ugyanis valamely bíróság a tényállás megállapítását törvényben kizárt bizonyítékokra is alapítja, ez részleges vagy teljes megalapozatlanságot eredményez. Ebből következően viszont az akkori Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati eljárásban – mint az adott esetben is – nem vizsgálhatta azt, hogy az eljárt bíróságoknak az általuk értékelt bizonyítékok köréből valamely bizonyítékot ki kellett-e rekeszteniük, s ennek elmaradására az eljárási jogszabályok megsértésével került-e sor. Mindez ugyanis relatív, és nem abszolút eljárási szabályszegésnek tekintendő. Jóllehet ebben az esetben a bíróság indokolási kötelezettségét részben törvényben kizárt bizonyítékok értékelésével teljesíti, ilyenkor az akkor hatályos eljárási törvény 373. § (1) bekezdés III. *a)* pontjában meghatározott abszolút eljárási szabálysértés nem valósult meg.

4. A titkos információgyűjtés eredményének felhasználásával kapcsolatos törvényi szabályozás a jelenleg hatályos büntetőeljárási törvényben (2017. évi XC. törvény 258., 259., 260. §)

A szervezett bűnözés elleni küzdelem egyik alapeszköze az ügyészségről szóló törvény (Ütv.), a rendőrségről szóló törvény (Rtv.), a Nemzeti Adó- és Vámhivatalról szóló törvény (NAV tv.), a nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló törvény (Nbtv.) alapján végzendő titkos információgyűjtés, amelynek a törvényi szabályozását a jelenleg hatályos Büntetőeljárási törvény – a korábbinál sokkal egyértelműbb szabályokat lefektető – 256–260. §-ai tartalmazzák, amelyek különbséget tesznek a bűnüldözési és a nemzetbiztonsági célú információgyűjtés között is. A büntetőeljárási törvényen

túl a titkos információgyűjtés jogszerű alkalmazásához az alábbi *mögöttes jogszabályokat* is figyelembe kell venni, mint olyanokat, amelyek meghatározzák annak kerekeit, hogy milyen alapelvek betartásával kell végrehajtani a titkos megfigyeléseket.

Elsőként is az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdését, amely szerint az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható. Ide sorolhatjuk továbbá a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény 6. § (1) bekezdését, amely alapján a médiatartalom-szolgáltató, valamint a vele munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban álló személy törvényben meghatározottak szerint jogosult a számára a médiatartalom-szolgáltatói tevékenységgel összefüggésben információt átadó személy (információforrás) kilétét a bírósági és hatósági eljárások során titokban tartani, továbbá bármely, az információforrás azonosítására esetlegesen alkalmas dokumentum, irat, tárgy vagy adathordozó átadását megtagadni. Ugyanígy az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett, az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában 1950. november 4-én kihirdetett Egyezmény 8. cikk 1–2. pontjait, amelyek értelmében mindenkinek joga van arra, hogy magán- és családi életét, lakását és levelezését tiszteletben tartsák. E jog gyakorlásába hatóság csak a törvényben meghatározott, olyan esetekben avatkozhat be, amikor az egy demokratikus társadalomban a nemzetbiztonság, a közbiztonság vagy az ország gazdasági jóléte érdekében, zavargás vagy bűncselekmény megelőzése, a közegészség vagy az erkölcsök védelme, avagy mások jogainak és szabadságainak védelme érdekében szükséges.

Figyelembe kell venni továbbá – közvetlenebb jogforrásként – például a rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 63. § (3) bekezdését, amely szerint a titkos információgyűjtés során a 15. §-ban meghatározott arányosság követelményét fokozott körülménnyel kell érvényesíteni. Hasonlóképpen a nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló 1995. évi CXXV. törvény 53. § (2) bekezdését, amely alapján a nemzetbiztonsági szolgálatok a titkos információgyűjtés speciális eszközeit és módszereit csak akkor használhatják, ha a törvényben meghatározott feladatok ellátásához szükséges adatok más módon nem szerezhetők meg. Ugyanígy a Nemzeti Adó- és Vámhivatalról szóló 2010. évi CXXII. törvény 51. § (3) bekezdését, amelynek értelmében a titkos információgyűjtés során a 35/B. § (2) és (3) bekezdésben meghatározott arányosság követelményét fokozott körülménnyel kell érvényesíteni. És végezetül az ügyészségről szóló 2011. évi CLXII. törvény 25/A. § (3) bekezdését, amely szerint az ügyészség a titkos információgyűjtés során nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban a titkos információgyűjtés törvényes céljával.

Az új büntetőeljárási törvény (2017. évi XC. törvény) a titkos információgyűjtés eredményének a felhasználása vonatkozásában a következő főbb rendelkezéseket tartalmazza.

A titkos információgyűjtés eredményének felhasználására vonatkozó korábbi gumiszabály, vagy pontosabban az egzakt szabályozás hiánya – miként arra a fentiekben már utaltunk – számos értelmezési probléma forrása volt, akár az ügyészség és a bíróság, de éppen ugyanígy a korábbi nyomozási bírói határozatok és a perbírói álláspont között. E tekintetben pedig az új büntetőeljárás törvény határozott és főleg egyértelmű előírásokat fektetett le annak érdekében, hogy a titkos információgyűjtés eredménye felhasználható legyen. A törvény két különböző – a korábbi eljárási törvényhez képest igencsak konkrét – határidőt állított fel, egyet arra nézve, hogy hány napon belül kell a büntetőeljárás megindítását kezdeményezni, egy másikat pedig arra, hány napon belül kell a feljelentés után a büntetőeljárást megindítani.

4.1. A büntetőeljárás megindítása kezdeményezésének a kötelező legkésőbbi határideje

Az eljárási törvény e tekintetben különbséget tesz a bűnüldöző és a nemzetbiztonsági szervek információgyűjtése között, amely alapján eltérő határidőt állapít meg a feljelentés megtételére, amelyeknek a figyelmen kívül hagyása a bizonyíték fel nem használhatóságát is eredményezheti.

4.1.1. Az ügyészségről szóló törvény, a rendőrségről szóló törvény vagy a Nemzeti Adó- és Vámhivatalról szóló törvény alapján folytatott titkos információgyűjtés esetén

A Be. 259. § (1) bekezdése rendelkezik részletesen arról, hogy az ügyészségről szóló törvény, a rendőrségről szóló törvény vagy a Nemzeti Adó- és Vámhivatalról szóló törvény alapján végzett, bírói engedélyhez kötött titkos információgyűjtés eredménye a büntetőeljárásban bizonyítékként mikor használható fel. Ennek egyik feltétele az, hogy olyan bűncselekmény bizonyítására kívánják felhasználni, amely miatt e törvény szerint bírói engedélyhez kötött leplezett eszközök alkalmazásának helye lehet, míg a másik azon követelmény teljesülése, hogy a titkos információgyűjtést folytató szerv a büntetőeljárásban felhasználni kívánt adat megszerzését követően nyolc napon belül kezdeményezze a büntetőeljárás megindítását.

A feltételek tehát (Be. 259. §):

- a Be. alapján a leplezett eszközök alkalmazásának általános feltételei fennálljanak, valamint
- a titkos információgyűjtést végző szerv az információ megszerzésétől számított legkésőbb *nyolc napon belül kezdeményezze a büntetőeljárás megindítását.*

4.1.2. A nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló törvény rendelkezései alapján folytatott titkos információgyűjtés esetén

A Be. 260. § (1)–(2) bekezdése értelmében a nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló törvény rendelkezései alapján végzett, külső engedélyhez kötött titkos információgyűjtés eredménye a büntetőeljárásban akkor használható fel, hogy ha azt olyan bűncselekmény bizonyítására kívánják felhasználni, amely miatt a büntetőeljárás törvény szerint bírói engedélyhez kötött leplezett eszközök alkalmazásának helye lehet, másrészt pedig hogy ha a büntetőeljárásban felhasználni kívánt adat megszerzését követően a titkos információgyűjtést végző nemzetbiztonsági szolgálat, illetve a rendőrség terrorizmust elhárító szerve legkésőbb a büntetőeljárásban felhasználni kívánt adat megszerzését követő 30 napon belül kezdeményezte a büntetőeljárás megindítását. Bizonyos esetekben lehetőséget ad az eljárási törvény arra, hogy a 30 nap helyett egy éven belül kezdeményezhessék a büntetőeljárás megindítását, abban az esetben, ha az adott szerv a büntetőeljárás korábbi kezdeményezésével a törvényben meghatározott feladatának eredményességét veszélyeztetné, valamint hogy ha a büntetőeljárásban felhasználni kívánt adat a nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló törvény rendelkezései alapján az érintett szerv feladatkörébe tartozó bűncselekményre vonatkozik.

A feltételek tehát (Be. 260. §):

- a Be. alapján a leplezett eszközök alkalmazásának általános feltételei fennálljanak, valamint
- a titkos információgyűjtést végző szerv az információ megszerzésétől számított legkésőbb *30 napon, vagy* – ha feladatának eredményességét ez veszélyeztetné – *legfeljebb egy éven belül kezdeményezze a büntetőeljárás megindítását.*

4.2. A büntetőeljárás megindításáról való döntésnek a kötelező legkésőbbi határideje

A Be. 258. § rendelkezik arról, hogy a bírói vagy külső engedélyhez kötött titkos információgyűjtés eredménye bizonyítékként a büntetőeljárásban a fentiek mellett csak akkor használható fel, ha a büntetőeljárás megindítására jogosult szerv a hozzá való érkezéstől számított három munkanapon belül dönt a titkos információgyűjtés alapján a büntetőeljárás megindításáról vagy annak a már folyamatban lévő büntetőeljárásban való felhasználásáról.

A feltételek tehát (Be. 258. §):

- a büntetőeljárás megindítására jogosult szerv a feljelentés beérkezésétől számított *három munkanapon belül döntsön a büntetőeljárás megindításáról, vagy* – ha már az megindult – *annak a már folyamatban lévő büntetőeljárásban való felhasználásáról.*

A fenti törvényi feltételeknek a nem teljesülése esetén a titkos információgyűjtés eredménye utóbb a megindult büntetőeljárásban bizonyítékként már nem használható fel, az annak során beszerzett információkat a bíróságnak akként kell tekintenie, mint ha azok nem is léteznének.

5. A titkos adatszerzés eredményének felhasználásával kapcsolatos törvényi szabályozás a korábban hatályos büntetőeljárás törvényben (1998. évi XIX. törvény 206. §)

Az 1998. évi XIX. törvény 206. § a titkos adatszerzés eredményének felhasználása kapcsán, a felhasználhatósági kör vonatkozásában, időrendben a következő rendelkezéseket tartalmazta, amelynek a szövege három év elteltével módosult, ám utána 12 évig változatlanul maradt hatályban.

2003. július 1. napjától kezdődően a Be. 206. § (3) bekezdése mindössze olyan korlátokat fogalmazott meg e körben, hogy a titkos adatszerzés eredménye *más büntetőeljárásban* (valamint a nyomozás elrendelését megelőzően a bíró, illetőleg az igazságügyminiszter engedélyéhez kötött titkos információgyűjtés eredménye büntetőeljárásban) az akkori eljárási törvény 76. § (2) bekezdésében meghatározott általános szabályok szerint is csak akkor volt felhasználható, hogy ha a törvény 201. §-ban meghatározott feltételek a büntetőeljárás, illetőleg a másik büntetőeljárás esetében is fennálltak, és csakis akkor, hogyha a felhasználás célja még meg is egyezett a titkos adatszerzés (vagy titkos információgyűjtés) eredeti céljával.

Mindez 2006. július 1. napjától kezdve akként módosult, hogy a titkos adatszerzés eredménye főszabályként csak *annak a bűncselekménynek a bizonyítására és azzal szemben* volt felhasználható, amely miatt, és akivel szemben a titkos adatszerzést a bíróság engedélyezte. Ez alól kivételként azt a lehetőséget fogalmazta meg a korábbi büntetőeljárás törvény, hogy *akivel szemben* a titkos adatszerzést a bíróság engedélyezte, a titkos adatszerzés eredménye *olyan bűncselekmény bizonyítására is* felhasználható volt, amelyet az engedélyben nem jelöltek meg, feltéve, hogy a titkos adatszerzés az eljárási törvény 201. §-ban meghatározott feltételei ez utóbbi bűncselekmény tekintetében is fennálltak. Másrészt viszont, *annak a bűncselekménynek a bizonyítására*, amely miatt a titkos adatszerzést a bíróság engedélyezte, a titkos adatszerzés eredménye *minden elkövetővel szemben* felhasználható volt. A szabályozást módosító 2006. évi LI. törvény 95. §-ához fűzött törvényi indokolás szerint – a 206. § létrejövő (3)–(6) bekezdése értelmében – a titkos adatszerzés eredményének felhasználhatósága az engedélyben meghatározott személyhez, illetőleg az engedélyben meghatározott bűncselekményhez kötött. Ennek eredményeképpen, ha a büntetőeljárás olyan személy ellen folyt, akit az engedélyben nem jelöltek meg, és az engedélyben a gyanúsítás tárgyát képező bűncselekmény sem volt feltüntetve – a célhoz kötöttség követelményére figyelemmel –, a titkos adatszerzés eredménye e személlyel szemben nem volt felhasználható.

E kritériumokkal kapcsolatosan a bírói gyakorlat a BH.2016.200. számú eseti döntést munkálta ki, amelynek értelmében a titkos adatszerzés határideje, annak meghosszabbítása ahhoz a személyhez kötődik, akivel szemben a bíróság azt engedélyezte; ugyanazon személlyel szemben újabb módszer vagy eszköz engedélyezése nem indítja újra a határidőket.

Akkor azonban, ha az eredetileg a titkos adatszerzéssel érintett személyen túlmenően újabb személlyel szemben indítványozza az ügyész – akár ugyanabban a nyomozásban – a titkos adatszerzés engedélyezését, a nyomozási bírónak vizsgálnia kell, hogy ez utóbbi személlyel szemben fennállnak-e a titkos adatszerzés engedélyezésének feltételei. Pusztán azon az alapon nem kerülhet sor az indítvány elutasítására, hogy a titkos adatszerzés engedélyezése szükségszerűen kihatna olyan személyekre is, akikkel szemben a titkos adatszerzést a bíróság már korábban engedélyezte, és annak időhatára már lejárt. Azonban az utóbb, más személyekkel szemben engedélyezett adatszerzés végrehajtása során a kizárólag az ilyen személyekkel szemben felmerült további bizonyítási eszközök nem használhatók fel, mivel velük szemben a titkos adatszerzés törvényi időtartamát az ügyészség/nyomozó hatóság a velük szemben engedélyezett és meghosszabbított titkos adatszerzés kapcsán már kimerítette.

6. A leplezett eszközök eredményének felhasználásával kapcsolatos törvényi szabályozás a jelenleg hatályos büntetőeljárás törvényben (2017. évi XC. törvény 252., 253., 254. §)

Az eljárási törvény eltérő rendelkezéseket tartalmaz azokra az esetekre, amikor a felhasználás célja az engedélyben szereplő személynek az engedélyben megjelölt bűncselekménye, illetve akkor, amikor az az engedélyben szereplő személynek az engedélyben *nem* megjelölt bűncselekménye, hasonlóképpen akkor, amikor az az engedélyben *nem* szereplő személynek az engedélyben megjelölt bűncselekménye, végezetül pedig akkor, amikor a felhasználás célja az engedélyben *nem* szereplő személynek az engedélyben *nem* megjelölt bűncselekménye.

Ezen felsorolást olvasva fel kell hogy tűnjön, hogy a főszabályt és az első két kivételt az előző büntetőeljárás törvényben is szabályozták. Az új eljárási törvény érdemi újítása, hogy az engedélyben *nem* szereplő személynek az engedélyben *nem* megjelölt bűncselekménye vonatkozásában is lehetővé teszi már a beszerzett adatok bizonyítékként való felhasználását. Minderre azonban csupán szigorú törvényi feltételeknek való megfelelés esetén kerülhet sor, ami egyrészt csak a legsúlyosabb bűncselekmények elkövetésére teszi azt lehetővé, másrészt rövidebb eljárási határidők alkalmazásával szorítja rá a jogalkalmazókat a megfelelő eljárásra.

6.1. Az engedélyben szereplő személynek az engedélyben megjelölt bűncselekménye [252. § (1) bekezdés]

A büntetőeljárás törvény általános szabálya szerint a leplezett eszközök alkalmazásának eredménye annak a bűncselekménynek a bizonyítására és azzal az érintett személlyel szemben használható fel, amely miatt, s akivel szemben az alkalmazást a bíróság előzőleg engedélyezte.

Fentiek alól a törvény több kivételt is enged, bizonyos garanciális feltételek teljesülése esetén, amelyeknek egy része – az utolsó kivételével – már a korábbi szabályozásban is szerepelt.

6.2. Az engedélyben szereplő személynek az engedélyben nem megjelölt bűncselekménye [252. § (2) és (4) bekezdések]

Az általános szabály alóli egyik kivételt az az eset jelenti, amikor a leplezett eszközök eredményét olyan személlyel szemben használják fel, akivel szemben az alkalmazást előzőleg a bíróság engedélyezte, azonban az engedélyben megjelölt személy egy olyan bűncselekményének bizonyítására, amelyet a bírósági engedélyben eredetileg nem jelöltek meg.

Ennek feltétele azonban az, hogy a leplezett eszközök alkalmazására feljogosított szerv legkésőbb 30 napon belül az engedélyben meg nem jelölt személynek a vonatkozásában az előkészítő eljárás vagy a nyomozás megindításáról, vagy pedig az esetlegesen már folyamatban lévő büntetőeljárásban való felhasználásáról rendelkezzen, vagy kezdeményezze, mint ahogyan az is, hogy az eszköz alkalmazásának általános feltételei az érintett személy újonnan felmerült bűncselekménye vonatkozásában is ugyanúgy maradéktalanul fennálljanak.

6.3. Az engedélyben nem szereplő személynek az engedélyben megjelölt bűncselekménye [252. § (3) és (4) bekezdések]

Az általános szabály alóli másik kivételt az az eset jelenti, amikor a leplezett eszközök eredményét ugyanannak a bűncselekménynek a bizonyítására használják fel, amely miatt az alkalmazást előzőleg a bíróság engedélyezte, azonban olyan elkövetővel szemben, akit a bírósági engedélyben eredetileg az azzal érintett személyek közt még nem jelöltek meg.

Ennek feltétele azonban az, hogy a leplezett eszközök alkalmazására feljogosított szerv legkésőbb 30 napon belül az engedélyben meg nem jelölt személynek a vonatkozásában az előkészítő eljárás vagy a nyomozás megindításáról, vagy pedig az esetlegesen már folyamatban lévő büntetőeljárásban való felhasználásáról rendelkezzen, vagy kezdeményezze.

6.4. Az engedélyben nem szereplő személynek az engedélyben nem megjelölt bűncselekménye (253. §)

Az általános szabály alóli harmadik kivételt az az eset jelenti, amikor a leplezett eszközök eredménye olyan bűncselekménynek a bizonyítására és olyan személlyel szemben merül fel, amely bűncselekményt és személyt korábban az engedélyben egyaránt nem jelöltek meg.

Az új büntetőeljárási törvény érdemi újítása, hogy az engedélyben nem szereplő személynek az engedélyben nem megjelölt bűncselekménye vonatkozásában is lehetővé teszi a beszerzett adat bizonyítékként való felhasználását. A törvény indoklása szerint

„indokolt volt erre az esetre olyan feltételeknek a meghatározása, amelyek egyértelművé teszik ezen új lehetőség kivételes érvényesülését, és az adatok jogszerű kezelését további rendelkezésekkel garantálja. A törvény megoldásának első eleme, hogy a 234. §-ban meghatározott bűncselekményi körnél szűkebb körben, kizárólag a nagy tárgy súlyú bűncselekmények bizonyítására teszi lehetővé az adatok engedélytől eltérő felhasználását”.

Ennek megfelelően tehát a bírói engedélyhez kötött leplezett eszköz alkalmazásának eredménye az engedélyben meg nem jelölt személynek az engedélyben meg nem jelölt bűncselekménye vonatkozásában kizárólag a más életének szándékos kioltásával járó bűncselekmények, az emberrablás, az öt évig terjedő vagy ennél súlyosabb szabadságvesztéssel büntetendő, a Btk. XXIV. fejezete szerinti állam elleni bűncselekmény, a terrorcselekmény, a terrorizmus finanszírozása, vagy a szándékosan elkövetett közveszély okozása bizonyítására lehet csakis felhasználható [253. § (1) bekezdés].

Miként az indokolás is utal rá, további garanciális szabály, hogy az engedélyben nem szereplő személynek az engedélyben nem megjelölt bűncselekményére vonatkozó adat felhasználása esetén, a titkos információgyűjtés eredményének felhasználására vonatkozó eljárásrendhez hasonlóan rövidebb, a felhasználni kívánt adat megszerzését követő nyolcnapos határidőhöz kötött a büntetőeljárás kezdeményezésének, illetve elrendelésének kötelezettsége [253. § (1) bekezdés *b*) pont]. A garanciarendszer harmadik elemeként a törvény előírja, hogy az adatok felhasználását a bíróságnak engedélyeznie kell [253. § (1) bekezdés *c*) pont]. A bíróság ezen utólagos engedélyezési eljárására és annak ügyészség általi kezdeményezésére a törvény egyértelműen szabott határidőket állapít meg, amelyeket a 253. § (2)–(3) bekezdése tartalmaz.

Az eljárási törvény leplezett eszközökkel kapcsolatos egyik legfontosabb újítása tehát az, hogy meghatározott bűncselekményekre korlátozva és kötött eljárási szabályok betartásával, de az engedélyben nem szereplő személynek az engedélyben nem megjelölt bűncselekménye vonatkozásában is lehetővé teszi adott esetben az – eredetileg más személy lehallgatása során, más bűncselekmény vonatkozásában – beszerzett adat bizonyítékként történő felhasználását. A büntetőeljárási

törvény kommentárja is idézi azt az előre nem kiszámítható élethelyzetet, amely szerint

„példának okáért lehallgatáskor előfordulhat, hogy a bírói engedélyben megjelölt személyt fölhívja egy ismerőse, és nem tudva a lehallgatás tényéről, ilyen vagy olyan okból beszámol az érintettnek egy általa elkövetett olyan bűncselekményről, amely nem része a bírói engedélynek. Ebben az esetben az officialitás elve konkurál a jogállamiság követelményével. A leplezett eszköz alkalmazására feljogosított szerv hivatalból értesül egy bűncselekményről, vagyis feljelentési kötelezettsége keletkezik. A leplezett eszköz – a hatóság szándékán túl tudomásra jutott – eredményének korlátozás nélküli felhasználása ugyanakkor ellenkezik a jogállamiság követelményével”.

A jogalkotó ezt a dilemmát azzal oldotta föl, hogy szigorú feltételeket állapított meg azzal kapcsolatban, hogy az így beszerzett – a hatóság tudomására nem szándékoltan jutott – bizonyíték mely esetekben használható fel.⁸

Ezen újítás révén ugyanakkor a jövőben el lehet kerülni azt a – bűnüldöző hatóságok számára sokáig minden bizonnyal frusztráló – helyzetet, hogy egy ismertté vált perdöntő bizonyíték mégsem lehet alkalmas az elkövetői kör saját maga által feltárt bűncselekmény bizonyítására.

7. Összefoglalás

A fentiekben ismertetett fejlődéstörténet alapján, kiegészítve a bemutatott egyes jogesetekkel, világosan látható, hogy milyen nehézségekkel küzd évek óta a jogalkalmazás akkor, amikor értelmeznie és ez alapján tartalommal kell kitöltenie az eljárási törvény által konkrétan meg nem határozott fogalmakat, amely fogalmak megfelelő értelmezésén büntetőügyek sorsa múlik.

Az új eljárási törvény azonban több tekintetben is fontos előrelépést hozott magával e téren. Hogy csak pár példát említsünk, a titkos információgyűjtés kapcsán végre egyezt határidőt állapított meg a feljelentési kötelezettség megtételére, míg a leplezett eszközök tekintetében törvényben rögzítette azt a fajta esetet, amikor az alkalmazás eredményeként az engedélyben meg nem jelölt személynek, az engedélyben meg nem jelölt bűncselekményére merül fel adat. Mindezek mellett sem a leplezett eszközök, sem a titkos információgyűjtés alkalmazásának nem maradt lényegében olyan rész-eleme, ahol a törvény ne állapítsa meg pontos határidőt mind a nyomozó hatóság és az ügyészé, mind pedig a bíróság eljárási feladatai teljesítésére.

Minden alappal bizakodni lehet abban, hogy ezek a változások sokkal inkább lehetővé fogják tenni azon jogalkalmazási tévedések kiküszöbölését, amelyeken akár

⁸ Polt Péter (szerk.): *Kommentár a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvényhez*. Budapest, Wolters Kluwer, 2018.

egy egész ügy is elcsúszhat. Ehhez azonban mindenképp szükséges, hogy a leplezett eszközök alkalmazására feljogosított szerv a kapcsolódó jogszabályok ismerete terén naprakész legyen, és helyette ne abban bízson – amelyre utaló jeleket bíróságon dolgozó emberként bizonyos esetekben talán észlelni vélek –, hogy ha valamilyen garanciális rendelkezést véletlenül nem tart be, az ügysem derül majd ki, mert a perbíró számára elsődleges kötelezettség a szabályok megtartottságának ellenőrzése, és azok megsértése esetén egyáltalán nem veheti figyelembe az így beszerzett bizonyítékokat (még abban az esetben sem, ha azok felhasználását korábban a nyomozási bíró engedélyezte, mert adott esetben nem volt abban a helyzetben, hogy észlelje az eljárási szabályok sérelmét).

IRODALOMJEGYZÉK

- Bodor Tibor – Csák Zsolt – Máziné Szepesi Erzsébet – Somogyi Gábor – Szokolai Gábor – Varga Zoltán: *Nagykommentár a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvényhez*. Budapest, Wolters Kluwer, 2012. Online: <https://uj.jogtar.hu/#doc/db/1/id/99800019.TV/ts/20180101/1r/206/A>
- Heltai Gáspár: *Háló. Válogatás Heltai Gáspár műveiből*. Budapest, Magvető, 1979.
- Novák Zsófia – Nagy Ákos: A titkos információgyűjtés és adatszerzés eredményének felhasználása a büntetőeljárásban. *Belügyi Szemle*, 64. (2016), 10. 102–124. Online: <https://doi.org/10.38146/BSZ.2016.10.5>
- Polt Péter (szerk.): *Kommentár a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvényhez*. Budapest, Wolters Kluwer, 2018.
- Tóth Mihály: Néhány időszerű garanciális kérdés a titkos nyomozati (felderítési) eszközök eredményének felhasználása köréből. *Büntetőjogi Szemle*, (2016), 1–2. 92–97. Online: https://ujbtk.hu/wp-content/uploads/2016/07/BJSZ_2016_1_2_TothMihaly.pdf

ABSTRACT

The Use of Covert Devices Subject to Judicial Authorisation and the Use of the Results of Secret Information Gathering

Gábor STEINER

For the effectiveness of covert devices subject to judicial authorisation, it is not sufficient in itself to obtain the information deemed relevant during their implementation, but it is also necessary that their application shall be in accordance with the conditions laid down in the Procedural Act. Failure to comply with this may result in the fact that the otherwise incriminating evidence cannot be used later in a given case or against specific accused persons. In my present study, I present the requirements - currently in force or previously in force - which are required to be taken into account in this context.

Keywords: *covert devices, secret data acquisition, secret information collection, judicial permission, result, use, court, time limit*